Приложение № 14 към т. 1, буква „н“

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма е разработена в съответствие с приоритетна област 7 „Реализация в професиите на настоящето и бъдещето“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030).

Ключови фактори за обучението по професионална подготовка са модерната материално-техническа база и актуалното учебното съдържание, отговарящи на съвременните технологични постижения в съответния икономически отрасъл. Програмата дава възможност на държавните и общинските професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки да подобрят образователната среда и насърчава партньорството с бизнеса при осъществяване на практическото обучение и при разработването на учебна и изпитна документация, като в процеса се включват представители на работодателите и висшите училища. Участието на бизнеса в дейностите по модернизиране на материално-техническа база и учебното съдържание ще осигури качествено професионално образование, съответстващо на потребностите на пазара на труда. Програмата дава възможност на учениците да представят своите професионални знания, умения и компетентности, като участват в национални състезания по професии. Състезанията се организират на принципа на широкото включване с партньорско участие на представители на браншови организации, висши училища, неправителствени организации.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Цели на програмата :

2.1.1. Осигуряване на материално-техническа база в съответствие със съвременните технологични достижения в съответния сектор и предоставяне на качествена професионална подготовка в реална работна среда в партньорство с бизнеса за подобряване на практическите умения.

2.1.2. Модернизиране на учебното и изпитното съдържание за професионално образование и обучение, отговарящо на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията.

ПРОЕКТ

2.1.3. Насърчаване и популяризиране на придобитите знания, умения и компетентности чрез представянето на постиженията на учениците в състезания по професии

2.2. Обхват на програмата: национален.

3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

3.1. Модернизирана образователна среда за професионално образование и обучение в партньорство с бизнеса в не по-малко от 16 професионални гимназии или средни училища с професионални паралелки.

3.2. Разработени и/или актуализирани типови учебни планове, учебни програми и национални изпитни програми за професионално образование и обучение: разработени 10 типови учебни планове, 25 учебни програми, 6 национални изпитни програми.

3.3. Организирани 24 национални състезания по професии.

4. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Ученици в професионални паралелки, учители по професионална подготовка.

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

5.1. Улеснен достъп до пазара на труда на младите хора чрез работа с най-новото техническо оборудване в училище и работа в реални работни условия за подобряване на практическите умения.

5.2. Разработени и приложени типови учебни планове, учебни програми и национални изпитни програми по действащия Списък на професиите за ПОО, съответстващи на Държавните образователни стандарти за придобиване на професионална квалификация.

5.3. Представени и популяризирани професионални знания, умения и компетентности на учениците в системата на професионалното образование и обучение сред широката общественост и повишен обществен образ на професионалното образование и обучение.

6. БЮДЖЕТ - 2 023 820 лв.

Модули	**Средства в лв.**
Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“	1 321 700 лв.
Модул 2 „Модернизиране на учебното и изпитно съдържание“	15 960 лв.
Модул 3 „Състезания по професии“	686 160 лв.
Общ размер	**2 023 820 лв.**

ПРОЕКТ

7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ

7.1. По модул 1:

Държавни и общински професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки, които не са получили финансиране за модернизиране на материално-техническата база по програмата в периода 2020 - 2024 година включително.

По програмата не може да участват професионалните гимназии, които са определени със статут на Центрове за високи постижения в ПОО съгласно заповед № РД 09 – 5599/15.11.2022 г. и като такива реализират проекти за технологично обновяване и подобряване на материално-техническата база с финансова помощ по Плана за възстановяване и устойчивост.

7.2. По модул 2:

Училища с професионални паралелки, които отговарят на следните условия:

- Притежават екип от учители по професионална подготовка с опит при разработването на учебна и изпитна документация;
- Реализират партньорства със сродни училища, висши училища, колежи и работодатели при разработване на учебни планове, учебни програми и национални изпитни програми;
- Притежават организационен опит и капацитет за разработване на учебна и изпитна документация за специалностите от професиите от минимум едно професионално направление от действащия Списък на професиите за професионално образование и обучение.

7.3. По модул 3:

Професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки, които осъществяват обучение по професиите от действащия Списък на професиите за професионално образование и обучение.

8. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се реализира през календарната 2025 година.

ПРОЕКТ

9. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

9.1. При реализацията на модул 1 се осъществява текущ мониторинг от МОН и регионалните управления на образованието чрез: тематични и текущи проверки на място, проверки на представени документи, срещи с ученици, родители, учители и работодатели.

9.2. При реализацията на модул 2 се осъществява текущ мониторинг от експертите в дирекция ПОО в МОН и училището-координатор на екипа, разработващ учебната и изпитната документация.

9.3. Механизмът за наблюдение и отчитане изпълнението на Модул 3 се осъществява съгласно т. 126 и 127 от Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на РБ, утвърдени със Заповед № РД 09-2784/29.10.2019 г. на министъра на образованието и науката, публикувани на електронната страница на МОН – https://www.mon.bg/dyasno-menyu/olimpiadi-i-sastezaniya/olimpiadi-i-natsionalni-sastezaniya/.

10. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

10.1. Дейностите и средствата по националната програма не могат да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.

10.2. Декларацията по т. 10.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.

11. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

11.1. Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ :

- закупуване на техника, оборудване, машини и съоръжения, необходими за провеждане на професионалната подготовка;

ПРОЕКТ

- оборудване на учебни кабинети по професионална подготовка с демонстрационни макети, тренажори, симулатори, вкл. мобилни модули и съоръжения, и други действащи образци на съвременни технически конструкции

- закупуване на софтуерни продукти, необходими усвояването на знания и формирането на практически умения по изучаваната професия;

- ремонт на учебни кабинети за професионална подготовка и учебно- производствени бази на училищата;

- осигуряване на работни места за всеки ученик по учебна практика и практика в реална работна среда;

Не се допуска закупуване на: стопански инвентар (офис оборудване – маси, столове, шкафове); компютри, принтери, скенери и др. периферни устройства.

11.2. Модул 2 „Модернизиране на учебно и изпитно съдържание“:

- разработване/актуализиране на типови учебни планове и учебни програми за професионална подготовка и на Национални изпитни програми;

11.3. Модул 3 „Състезания по професии“:

Организиране и провеждане на училищни, регионални, национални и международни кръгове на състезанията по професии, в партньорство с: национално представените организации на работодателите, както и техните регионални и браншови структури; фирми и предприятия; организации на работниците и служителите, висши училища, неправителствени организации, териториалните органи на изпълнителната администрация, други отговорни и заинтересовани институции и обществености; предприятия, банки или други институции, с които училищата са в традиционни договорни отношения, бизнесмени, предприемачи, печатни и електронни медии, училищни настоятелства и др.

12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

12.1. Допустими разходи :

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ :

Максимална стойност на един проект - 100 000 лв., като в тази сума се включва и размерът на съфинансирането, който е не по-малък от 10% от общата стойност на проекта;

Средствата за ремонтни дейности трябва да бъдат в по-малък размер от средствата за оборудване.

ПРОЕКТ

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“ :

Допустими са разходи за:

- Възнаграждения и дължимите върху тях осигурителни вноски за сметка на работодателя на лицата, пряко ангажирани в изпълнението на дейностите по изготвянето на учебна и изпитна документация;
- Административни дейности в размер до 7% от стойността на финансирането на учебната документация.

Модул 3 „Състезания по професии“ :

Допустимите разходи са за: материали, награди, информация и реклама, наем на оборудвано помещение за провеждане на състезанието, командировъчни разходи за членовете на националните комисии, разходи за нощувки, изхранване и пътни разходи за учениците, които подробно са посочени в Правилата за организиране и провеждане на ученически олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на Република България.

Размерът на направените разходи следва да бъде съобразен с план сметките за всяко състезание, одобрени от министъра на образованието и науката.

Министърът на образованието и науката може да извършва вътрешно - компенсирани промени по одобрените план сметки за състезанията.

Допуска се прехвърляне на средства от план сметката на едно състезание към средствата на план сметката на друго състезание.

Не се допуска училищата домакини на националните и регионалните кръгове на състезанията по професии да извършват трансфери към други училища, включително и на предоставените им средства за административни разходи.

12.2. Етапи на финансиране :

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ :

Авансово плащане: Министерството на образованието и науката предоставя 65 на сто от средствата, осигурявани от програмата.

Окончателно плащане:

- В срок до 01.10.2025 г. училищата представят междинен отчет за изпълнение на дейностите, окончателен/окончателни договор/и с партньорите и искане за предоставяне на останалите 35 на сто от одобреното финансиране по програмата.

ПРОЕКТ

- В срок до 15.10.2025 г. след проверка на окончателния/окончателните договор/и и получаване на междинни отчети за изпълнението на проектните дейности ръководителят на националната програма изготвя предложение до министъра на образованието и науката за предоставяне и на останалите 35 на сто от одобреното финансиране. В случай, че окончателният/окончателните договор/и не съответства/съответстват на предварителния/предварителните договор/и или не са спазени целите и дейностите по програмата, министерството не предоставя финансиране, а училището възстановява получения аванс.

Забележка: В рамките на изпълнение на дейностите е допустимо прехвърляне на средства от един вид разходи към друг при спазване на изискването ремонтните дейности да бъдат на по-малка стойност от средствата за оборудване. Прехвърлянето на средства може да се осъществи след изпращане на аргументирано искане в Министерството на образованието и науката и получаване на писмено одобрение за осъществяването му.

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“ :

Пълният размер на финансирането се предоставя на училищата след утвърждаването на учебната и изпитната документация от министъра на образованието и науката и след представени отчети от координиращите училища в срок до 21.11.2025 г.

Модул 3 „Състезания по професии“ :

В срок до седем дни след провеждането на регионалните и национални кръгове на състезанията училищата, определени за домакини, изпращат в МОН отчет за извършените разходи при спазване на допустимостта на разходите за всяко състезание. Отчетите на училищата се преглеждат от експерта от дирекция „Професионално образование и обучение“, отговарящ за съответното състезание и при одобрение се предлага възстановяване на разходваната сума.

При мотивирано искане от страна на училищата домакини на регионалните и на националните кръгове на състезанията и одобрение от страна на МОН се допуска авансово предоставяне на средства в размер до 50% от утвърдената сума в план сметката за съответното състезание.

12.3. При мотивирано предложение от дирекция „Професионално образование и обучение“ и одобрение от министъра на образованието и науката се допуска прехвърляне на средства от един модул към друг модул.

ПРОЕКТ

13. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ :

Представяне на проектни предложения

В срок до 30 дни от датата на публикуване на формуляра за кандидатстване по модула училищата подават:

- Формуляр за кандидатстване.

- Предварителен договор със стопанска организация/и, в който е налична следната информация: Предмет на дейност на стопанската организация, съответстващ на обхвата на професиите в училището; Стопанската организация/организации съфинансира/т дейностите по програмата и/или предоставя/т машини и оборудване на стойност не по-малка от 10% от общата стойност на проекта; Стопанската организация/организации осигурява/т в рамките на собствената си материална база практическо обучение на учениците за времето, съответстващо на изпълнението на дейности от програмата; Задължителна клауза, че всички материални активи остават в собственост на професионалната гимназия/училището; Осигурени са места за практическото обучение на конкретен брой ученици; График на заетите места за практическото обучение, съответстващ на изпълнението на дейностите по програмата; Стопанската организация е партньор само с кандидатстващата професионална гимназия/средното училище; Техническо описание на планираното за закупуване оборудване, което съдържа техническите параметри и възможности на оборудването; Декларация в свободен текст за устойчивост от директора на училището за намерение за продължаване на обучението по професията/професиите, за коя/ито е закупено оборудване по проекта.

- Копие на протокол или извлечение от протокол с решение на педагогическия съвет за кандидатстването на училището по програмата. Копието или извлечението от протокола да бъде подписано от секретаря на педагогическия съвет и директора на училището и подпечатано с печата на училището.

- Заповед на директора на училището за екип за реализиране на дейностите по проекта.

Модул 2 „Модернизиране на учебното и изпитното съдържание“:

Представяне на проектни предложения:

- В срок до 30 дни от датата на публикуване на формуляра по модула на интернет страницата на МОН професионалните гимназии и средните училища с професионални

ПРОЕКТ

паралелки подават формуляр за кандидатстване за участие в дейностите по модула;

- Министърът на образованието и науката възлага организирането и разработването/актуализирането и/или изплащане на възнаграждението на екипите, разработили типови учебни планове, учебни програми и национални изпитни програми;

- Разработената учебна документация се представя в електронен формат на лицата за контакт в МОН в срок до 11.08.2025 г., а разработените национални изпитни програми - в срок до 30.09. 2025 г.

Модул 3 „Състезания по професии“:

Състезанията се организират и провеждат в три кръга: училищен, и/или регионален и национален при условия и по ред, определени в Раздел II. Организиране и провеждане на състезанията по професии от Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на Р България и в съответствие с регламентите на състезанията.

След публикуване на регламентите на състезанията на интернет страницата на МОН и съгласуване с експертите от дирекция „Професионално образование и обучение“, началникът на РУО определя със заповед училищата домакини за регионалните и за националните кръгове на състезанията

14. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“:

В срок до два месеца от крайния срок за подаване на проектните предложения експертна комисия разглежда, оценява и класира постъпилите проекти и представя на министъра на образованието и науката предложение за финансиране.

Списъкът с училищата с одобрени за финансиране проекти се публикува на електронната страница на МОН.

Оценяването се извършва по следните критерии:

За допустимост: спазване на всички изисквания, посочени в т. 13.

Техническа оценка:

Съответствие на проектното предложение с тенденциите в развитието на училището, измервано чрез показатели за съотношението на брой ученици, които ще ползват

ПРОЕКТ

модернизираната материално-техническа база, спрямо общия брой ученици в училището, тенденциите в развитието на приема за последните три години и обучение по защитени от държавата специалности от професии от ПМС №6 от 22.01.2024 г. – до 40 точки;

Съотношение на брой осигурени места за практическо обучение в реални условия в рамките на предприятията, осигуряващи съфинансирането, спрямо общия брой на учениците, включени в проекта – до 30 точки;

Процент на съфинансиране – до 30 точки.

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“:

В срок до един месец от крайния срок за подаване на формуляра за кандидатстване по модула експертна комисия разглежда и оценява подадените предложения.

Комисията представя на министъра на образованието и науката предложение със списък на училищата, на които да бъде възложено разработването на учебната и изпитната документация.

Оценяването се извършва по следните критерии:

Опит на членовете на работната група при разработването на учебна документация – до 20 точки;

Брой членове на работните групи за разработване на учебни програми, представители на висши училища, работодатели, работодателски организации – до 20 точки;

Брой членове на работните групи за разработване на учебната документация от сродни училища – до 20 точки;

Организационен опит и капацитет за координация и реализация на готов продукт при разработване на учебната документация за специалностите от професиите от едно професионално направление от действащия Списък на професиите за професионално образование и обучение – до 30 точки.

Модул 3: „Състезания по професии“:

Началникът на РУО определя със заповед училищата домакини за регионалните и за националните кръгове на националните състезания съгласувано с МОН, дирекция „Професионално образование и обучение“ (т. 116 от Правилата).

ПРОЕКТ

15. ОТЧИТАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ :

Междинен отчет – в срок до 01.10.2025 г. училищата представят в МОН междинен отчет за изпълнението на проектните дейности, окончателен/окончателни договори с партньорите, справка за сключените договори за доставки и/или ремонти, разпределението по пера на получената сума като финансиране по националната програма и искане за получаване на останалите 35 на сто от одобреното финансиране по програмата

Окончателен отчет – в срок до една година от стартирането на проекта се представя писмен доклад до министъра на образованието и науката и доказателствен материал за изпълнението на дейностите по проекта. Всички закупени по проекта активи се заприходяват, като материалните активи следва да бъдат маркирани с цел идентифициране на закупуването им по националната програма

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“ :

Окончателният отчет на дейностите по модула съдържа доклад с информация за разработената учебна и изпитна документация и искане за получаване на средства за финансиране на конкретната документация

Модул 3 „Състезания по професии“ :

Директорите на училищата домакини на училищни, регионални и национални състезания изготвят и представят:

1. в съответното РУО – доклад за проведения училищен, регионален и национален кръг на състезанията в тридневен срок от провеждането му;
2. в МОН – Дирекция „Професионално образование и обучение“:

- доклад за проведения регионален или национален кръг на състезанията в седем дневен срок от провеждането им, както и материали в електронен вид за проведеното състезание (клипове, презентации, снимки, информация за участниците – брой, училища, учениците – състезатели и постиженията им, учителите – ръководители и участващи в професионалната им подготовка, класиране, награди, партньори, спонсори и др.);
- отчет за направените разходи.

Ръководителите на националните отбори предоставят в МОН информация за участието на учениците в международните състезания – не по късно от 7 дни от датата на провеждането на международното състезание.

ПРОЕКТ